

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שבעה עשר

היכל
שלישי

מ א מ ר
בגמרא רמי הנה פעם
כתיב ולקחתי דגני
תקס"ט

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה

מאה ושתים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ה שנה לנשיאותו

לזכרון

הרבנית הצדקנית
מרת חי' מושקא
בת כ"ק אדמו"ר
אור עולם
נזר ישראל ותפארתו
צדקת ה' עשה
ומשפטיו עם ישראל
ורבים השיב מעון
מרנא ורבנא
יוסף יצחק
ובת הרבנית הצדקנית
מרת נחמה דינה
ע"ה ז"ל

נפטרה ביום רביעי פ' משפטים
כ"ב שבט ה'תשמ"ח
ת' נ' צ' ב' ה'

אשתו של כ"ק אדמו"ר זי"ע

**MAAMMAR
BEGMORO ROMI . . VELOKACHTI—5569**

Copyright © 2005 by
“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:
291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / Fax 778-4148
www.kehotonline.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

נסדר בדפוס „עמפייער פרעסס“ ע”י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה
Empire Press, 550 Empire Blvd., • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473 / Fax (718) 604-7633

נדפס בדפוס „פאסיפיק פרינטינג“
Pacific Printing, 784 E. 94th St. • Brooklyn, NY 11236 • (718) 240-9607 Fax. (718) 240-0020

בחי' רצון וכו' אבל* . . בפ' ראשונה ממשיך מבעל הרצון וכו', ע"כ בפ"ר כתיב תורה קודם למצות תפילין וכדומה בפ' שני' כתיב מצות תפילין קודם לתורה כי עכשיו מצות הן למטה מבחי' תורה רק לעתיד מתגלה המצות יותר.

כי באברהם כתיב עקב אשר שמע אברהם בקולי כו' קיים א"א את כל התורה כולה כו' ואילך קיים מצות שיש מצות שלא נוהגות שלא בזמן המקדש כמו תרומות ומעשרות וכדומה רק שקיים המצות כמו שהן למעלה בשרשן בחי' מצותיו ותורותיו כמו שהקב"ה* . . באצילות לבד הוי' ממשיך מבחי' בעל הרצון מבחי' עצמי' לבחי' חיצונית הכתר שהי' נמשך* . . אבל כשבא לקיים המצות בגשמיות אזי שורה ומתגלה אורות בכלים כי הוא שורה ו"ק* על הכלים* . . גשמי' ורק עכשיו הוא בחי' אברים דמלכא ותורה הוא מבחי' עצמי' למעלה מבחי' מצות וע"כ בפרשה ראשונה עורש"מ מבחי' בעל הרצון וכנ"ל ופ"ש שהוא בבחי' אין עושין וכו' אזי מצות קדמה, ולעתיד יתגלה בחי' המצות יותר כי בשרשן מצות גבוהים.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' משפטים, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „בגמרא רמי הנה פעם כתיב ולקחתי דגני“, מאת כ"ק אדמו"ר הזקן זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

מאמר זה הוא תדפיס מתוך הוספה לס' מאמרי אדה"ז תקס"ט, הוצאה חדשה שנמצא בדפוס.

מאמר זה לא הי' תח"י בעת ההדפסה הראשונה של סה"מ תקס"ט (בשנת תשמ"א), והוא נדפס כעת בפעם הראשונה.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים“

כ"ב שבט, ה'תשס"ה
מאה ושתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע ונ"ד שנה לנשיאותו
ברוקלין, נ.י.

מה שלא הי' יכול לעשות ע"י העלאת מ"ן בהתבוננות או באהבה וכדומה והוא ג"כ כמו שבהשתלשלות העולמות תהו הוא גבוה בשרשו מן בחי' תיקון ונשתלשל בחי' תוהו ונק' בחי' תוהו שלמעלה בחי' אורות המקיפים ונעשה למטה ג"כ מקיפים בחי' יש גמור, כי אנו רואים בבהמה שהיא מצד התוהו שמדתה תוקף מבחי' אדם כי אצלה הוא בתוקף ועוזו בבחי' שאין יכול להיפך מן הטבע שיש לה בטבע תולדתה ובבחי' אדם יכול המדה להיפך בשכל כי הוא אינו בתוקף ועוזו הוא בבחי' תיקון אבל בבחי' בהמה הוא בבחי' תוהו, וכמו שנשתלשל שלא בדרך הדרגה כי הוא בדרך ריחוק כן מלמטה* למעלה כשהוא בבחי' תוהו ומוריד דמעות מחמת הריחוק כנ"ל אזי יבוא ג"כ שלא בדרך הדרגה למעלה לבחי' ר"ר בחי' עצמיות.

וכמ"כ הוא בבחי' גלות ג"כ שמתלבש בע' שרים בדרך ריחוק כמ"ש כרחל לפני גוזזי' נאלמה כי בזמן בהמ"ק הי' הע' שרים בבחי' הביטול וכמ"ש וכל צבא השמים לך משתחווים וד"ל. רק שהי' בחי' גיזוז השערות והשערות היו מחוברים ע"כ היו בטלים כי ד"י* בבחי' אורות בכלים בבחי' קו כנ"ל* . . בהם הי' בחי' ביטול רק שהי' יונקים מקצת השערות מותר המוחין ע"כ לא הי' להם שליטה רק בחי' עושר וכבוד כסף וזהב. אבל בגלות כרחל לפני גוזזיה נאלמה שהשערות הם בחי' גוזזיה ע"כ הם בבחי' יש גמור אני* . . כו' ויש להם שליטה כי הם בבחי' יש נפרדים ממש עכשיו דייקא מכל השערות כמו שהי' גוזזים שלא בדרך הדרגה כנ"ל, וזהו נאלמה כי בזמן הקדש למען יזמרך כבוד כו' ועכשיו הוא בבחי' נאלמה וע"כ מהריחוק באים? דייקא לבחי' ר"ר מבחי' עצמיות.

וזהו המאריך באחד שהוא אריכות בד' דאחד שהוא בחי' ד' סטריין* . . והוא בחי' מקום כנ"ל והוא המאריך איך אריכות א' הנ"ל שנמשך מבחי' מקום אתי ונמשך מלמעלה למעלה מבחי'* הוא בחי' ביטול המקום המקורו, וזהו עושיין רצונו של מקום שממשיכין בחי' רצון לבחי' מקום בחי' מל' להמשיך בכי"ע בבחי' גילוי, וע"כ פרשה ראשונה בבחי' עושיין לרצונו של מקום כי בחי' רצון ש"מ הוא בחי' חיצוניות הכתר כו', ובמה עושיין שיהי' התחדשות* . . נמשך בבחי' קו המדה ח"ס שמודד מחמת טעם הכמוס איך להיות אופן ההמשכה אבל עושיין* רצון מבחי' פנימיות הרצון נקודה תחתונה שבמאציל בחי' א"ס בחי' מל' בחי' כתר שבכתר וכנ"ל ע"כ כתיב בפרשה ראשונה ובכל מאדך בחי' מאד מאד בלי גבול, וע"כ בפ' שני' בבחי' אין עושיין רש"מ כי באמת ממשיך רצון לבחי' מקום אבל אינו מבחי'* . . מבעל הרצון מבחי' עצמי' וכו' מחמת בכל לבכך וכו' הכתובה בפ' שני' ממשיך בהם

מלמטה למעלה: אי"ז ברור בהכת"י, ואוצ"ל:
לך משתחווים: ע"כ נמצא בכת"י א', ומכאן
ואילך נדפס מכת"י ב'.

כרחל לפני גוזזי' נאלמה: ישע"י נג, ז. וראה
גם לקו"ת נצבים מח, ב. ובכ"מ.
וכל צבא השמים לך משתחווים: ע"פ נחמי'

ט, ו. למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.

ביאור על התורה בגמרא רמי דשנת תקסט לפ"ק

בגמרא רמי הנה פעם כתיב ולקחתי דגני ופעם כתיב ואספת דגנך ומתריך בגמ' כאן כשעושי רצונו של מקום וכאן כשאין עושי רצונו של מקום, ומזה יובן שפרשה שני' איירי כשעושי, ובמ"א מק' הגמ' כתיב ואספת דגנך שעושה המלאכה בעצמו וכתוב ועמדו זרים ורעו כו' מלאכתן נעשה ע"י אחרים ומתריך כאן כשעושי כו' וכאן כשאין עושי כו', ומזה יובן שפרשה שני' איירי כשאין עושי וסותרין תרתי גמרות אהדדי. והנה להבין הענין צ"ל מקודם מהו עושי רצונו של מקום ומהו מקום, [מקום] הוא בחי' מל' דאצי' ורצון הוא רצון עליון, גם מקודם צ"ל מהו המאריך באחד מאריכין כו' ומהו בחי' מאריכין משמע שיש א' באריכות וא' בקיצור מהו אריכות הא' כי מאן דאריך יתארך, גם מאריכין באחד הוא בחי' ד' דאחד ומאריכין בד' כדי שתמליכהו למעלה ולמטה ובד' סטרין, הלא הם רק בחי' מקום ויש ומה האריכות בד' דאחד, אך להבין כ"ז צ"ל מקודם מהו בחי' מקום וצ"ל ענין השתלשלות, כי בחי' מקום הוא בכל מקום הן בגשמיות הן ברוחניות. כי הנה מקום אתי כתיב, הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, הוא תפיס ככולא עלמין ולית מאן דתפיס בי, מקום אתי כתיב שיש בחי' מקום גם אצלו ית'. אך מבשרי אחזה אלוה, בגשמי' בחי' מקום יש בו ו"ק מעלה ומטה מזרח מערב צפון ודרום, ו"ק הנ"ל הם בחי' מיצר וגבול בגשמיות שלא יתפשט יותר העולם ובחי' מקום הוא השטח לאורך ורוחב כנ"ל וכן הוא למעלה כביכול העולמות שלמעלה יש בחי' מקום השטח ההשפעה שמשפיע הוא בחי' מקום ויש בו ג"כ ו"ק הוא בחי' הגבול שלא יתפשט יותר, כי העולמות מוגבלים כי מחנה מיכאל בחי' אהבה ומחנה גבריאל הוא בחי' יראה כו' והם מוגבלים כי במדה ניתן להם מששת ימי בראשית, וכן ביצירה ו"ק

רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים שנא' ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו' ובזמן שאין ישראל עושי רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י עצמן שנא' ואספת דגנך כו'. וע"ש בתוס'.

המאריך באחד מאריכין: ברכות יג, ב.
מאן דאריך: ראה זח"ב רנט, ב. ועוד.
כדי שתמליכהו למעלה ולמטה ולד' סטרין:
ראה ברכות שם. זח"ג רכג, ב. ערב, א. ובכ"מ.
הנה מקום אתי . . הוא מקומו של עולם: תשא לג, כא. ב"ר פס"ח, ט. וראה לקו"ת ויקרא הוספות נא, ב (בשם לקו"ת להאריז"ל פ' תשא עה"פ). שלח מג, א.
הוא תפיס ככולא עלמין: ראה זח"ג רכה, א.
מבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.
בחי' מקום יש בו ו"ק: ראה בכ"ז גם לקו"ת בחוקותי מת, ב (ובמצויין שם). ס' שע"ת לאדהאמ"צ קכה, ג. וש"נ. ובכ"מ.

הנה פעם כתיב: נדפס כאן ע"פ כתי' מעתיקים, ולא ידוע לע"ע ע"י מי נכתבה הנחה זו.

תוכן התחלת המאמר (ועוד איזה ענינים מהמאמר) נמצא בשינויים בס' עבודת הלוי פ' עקב ח, ג, בכותרת: כ"ק בעת ששמע מאדמו"ר הזקן נ"ע, ומתחיל: ואספת דגנך.

ולקחתי דגני . . ואספת דגנך . . ומתריך בגמ': הושע ב, יא. עקב יא, יד. ובגמ' ברכות לה, ב: ר' חנינא בר פפא רמי כתיב ולקחתי דגני בעתו גו' וכתוב ואספת דגנך גו' לא קשיא כאן בזמן שישראל עושי רצונו של מקום כאן בזמן שישראל עושי רצונו של מקום. (וברש"י: בזמן שעושים רצונו הדגן שלהם וכושי עושים רצונו נוטלו ומראה להם שהוא שלו).
ובמ"א מק' הגמ': בגמ' ברכות דל"ה שם:
ת"ר ואספת דגנך כו' בזמן שישראל עושי

בכל השנה מאירים י"ג מדות הרחמים ומה ההתחדשות בר"ח אלול. אך שכל השנה הוא בחי' י"ג ת"ד בבחי' שערות שהוא המשכה מחיצוניות הכתר ובר"ח אלול מתגלה בחי' ר"ר בחי' כתר שבכתר בחי' גלגלתא ובמה אנו מעוררים הבחי' הנ"ל הוא בחי' רחל מבכה על בניה כו' בבחי' בכי', כי אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול, כי בחי' אני לדודי הוא בחי' בכי' הנ"ל שהוא דייקא מחמת הריחוק ואזי מעורר בחי' ודודי לי בחי' ר"ר כי אנו רואים שבכי' ור"ר מתדמין זל"ז כי אנו רואים כשבוכה אזי מתעורר ר"ר עליו וגם רחמים מעורר הבכי' עד"מ כשאב אינו רואה לבנו ימים רבים אזי מחמת הרחמנות על בנו בוכה ע"כ מחמת הריחוק והבכי' איך שהוא משפיל את עצמו ואומר הוידוי אשמנו כו', ומחמת הריחוק ממשיך דייקא בחי' ר"ר הנ"ל, וזהו בחי' בע"ת, והוא עד"מ מעיגול וקו שנמשך בתוך העיגול ובקו יש בחי' ירידות ועליות אבל בעיגול מעלה ומטה שוין כן הוא ג"כ שמה שנמשך בקו ומדה דהיינו שכל ומדות כמו שהוא באתעדל"ת כן הוא באתעדל"ע כמו שהוא בבחי' מ"ן כן הוא בבחי' מ"ד, ומהו שנמשך עד"מ אם עוסק באהבה או אפי' בהתבוננות כן נמשך לו ג"כ בבחי' מ"ד אהבה או בחי' בינה וכדומה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח אבל בבחי' ריחוק הנ"ל שמשפיל א"ע לאין אזי יבוא לבחי' ר"ר הנ"ל כי בבחי' ריחוק שורה דייקא ומתגלה אור א"ס, כי בגלות דווקא שורה ומתגלה בחי' היותר הגבוה כי בזמן בהמ"ק הי' פא"פ בחי' פנימי' בחי' אורות בכלים שהי' שורה בבית ק"ק השכינה כמ"ש במ"א וזה הי' גם כן במ"ת פב"פ, אבל בגלות בבחי' ריחוק דייקא שורה ומתגלה בחי' א"ס כנ"ל.

וְזָהָן שכתוב שאג ישאג על נוהו אחית תרין דמעין (וגומ' וא"מ וגומ') כי מחמת המנגד ניכר האהבה עד"מ שדואג במר נפש ובוכה על העבר שאבד מסתמא שהוא דבר שאהבתו אליו באה"ר כי יש כמה בחי' דואג הרבה על הדבר ובוכה ויש שאינו דואג אלא מעט ואינו בוכה זהו הכל מחמת כמו שהי' אהבתו אל הדבר ההוא כמו שהי' אהבה בבחי' פנימיות כך הוא הדאגה וכן בהיפך ע"כ כתיב שאג ישאג ובחי' תרין דמעין זהו כביכול בהיפוך שהי' לו לישראל בבחי' אה"ר וכן הוא ג"כ באדם מחמת הריחוק גובר האהבה ורוצה בבחי' חילא יתיר אזי ממשיך א"ס בעצמו

רחל מבכה על בניה: ירמי' לא, יד. וראה גם לקו"ת נצבים מז, ג. באוה"ת על מארז"ל ע' עב (וס' קיצורים והערות לתניא ע' קמו) מביא מר"ח שער התשובה פ"א „כדי שנתקן גלות שכינתו יתברך“, וכותב באוה"ת: „וע' מזה מ"ש ע"פ רחל מבכה על בניה דתקסט"י. ולכאז' כוונתו להמאמר שלפנינו. [ענין רחל מבכה כו', נמצא גם בדי"ה זה שבס' עבודת הלוי שצויין לעיל בתחילת המאמר].
אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול: שה"ש ו, ג.
פע"ח שער ר"ה פ"א. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד (ד"ה עוד יש). ב"ח לטור א"ח

סתקפ"א. ועוד.
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: ראה זח"ב קסב, ב. זח"א צט, ב.
במ"ת פב"פ: ואתחנן ה, ד.
שאג ישאג על נוהו אחית תרין דמעין: ירמי' כה, ל. זח"ב קצו, א: א' ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאוג ישאג על נוהו ואדכר לון לישראל ונחית תרין דמעין לגו ימא רבא. וראה ג"כ זח"ב ט, א. זח"ג קלז, ב. קעב, א. ועוד.
וגומ' וא"מ וגומ': כ"ה בהכת"י, וניכר שהוא טעות המעתיק: ואוצ"ל: בגו ימא רבא.
חילא יתיר: זח"א קכט, ב.

דיצירה והוא בחי' עבדו זקן ביתו, והעולמות נק' בחי' מקום גשמי נגד עולמות דאצ"י, וצ"ל ענין בחי' מקום אתי כי בחי' מקום איתא ג"כ בבחי' אצ"י וכמ"ש ברוך כבוד ה' ממקומו משמע שיש בחי' מקום גם אצלו ית'.

גם להבין ענין ו"ק דאצ"י*, הנה בחי' אצ"י הוא נמשך בג' קוין והוא הגדול הגבור והנורא כמ"ש בפרד"ס חח"ן מימין בג"ה משמאל דתי"ם באמצע ונמשכין מבחי' כתר, הנה בחי' מקום הוא בחי' השפעה בשטח דהיינו שמשפיע עד"מ חכמה וכדומה ובחי' השפעה בעצמה הוא בחי' מקום ובחי' הגבול שלא יתפשט יותר כי בחי' מעלה היא ראשית ההשפעה עד"מ השפעות החכמה יש בחי' מלמעלה ממקום התחלת החכמה דהיינו כי זה שנתהווה להיות בחי' חכמה הוא מחמת הרצון בחי' חפץ חסד הוא ובחי' מעלה הוא ראשית ההשפעה שמחמת זה נתהווה הוא בחי' מעלה, ומטה הוא סוף ההשפעה כשנשתלשל בחי' חכמה בכל עולם ועולם הגשמי שכל אנושי וזהו סוף ההשפעה בחי' מטה ולא יותר וזהו ג"כ אורך דהיינו אריכות ההשפעה, ורוחב הוא בחי' הרחבת ההשפעה בכל מיני שכליות אך רק באופן זה דהיינו מה שהחכמה הנ"ל משפיע או חסדים או גבורות רק שהוא בבחי' רוחב וכן בגבורות וכו', וימין ושמאל הוא ההיפוך אף שמשפיע לו חסדים הוא יכול להבין דבר מתוך דבר אף בגבורות וכן להיפך וזהו בחי' ו"ק כי ימין ושמאל הוא בחי' דרום וצפון ואו"י"ר הוא בחי' מזרח ומערב ומעלה ומטה, ומהו בחי' גבול כי באצ"י הוא המדות בלי גבול כו' שהגבול הוא המדה המנגד לזה המדה עד"מ כשרוצה להשפיע מדת חסדים בלי גבול מדת הגבורה מנגדת שלא יתפשט יותר וכן מדת גבורה כשרוצה בבחי' גבורה שלא להשפיע אזי מדת החסד מתנגדת, והמדה השנית הוא הגבול של הא', וזהו בחי' מקום דו"ק דו"א ונמשך בג' קוין מן הבחי' כתר דהיינו רצון והוא ג"כ בחי' מקום שהרצון להתפשט חסדים בלי קץ והרצון של בחי' גבורה מנגדת וכן להיפך, ובבחי' רחמים שהוא קו האמצעי כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה יש ג"כ בחי' גבול שלא יתפשט יותר*.

ולכאורה הוא להיפך כי בחי' הגבול* הוא שהמדה המנגדת (אותה הוא מגבילה ובבחי' רחמים הוא בחי' ת"ת הוא כלול משתייהן מחסדים וגבורות ומהו הגבול המנגד שלא יתפשט יותר כי בחי' רחמים שורה דווקא על בחי') דין וגבורה דהיינו עני או מדוכא ביסורין ומסתמא הוא בדין שעושיין לו דין מלמעלה שאין בחי' חסד גובר כי צריך לדין ועז' שורה רחמים שמרחם עליו בבחי' רחמנות בלבד אף

והוא בחי' עבדו זקן ביתו: חיי"ש כד, ב. וראה זח"א קכו, ב. דאצ"י: בכת"י ב': דו"א. בפרד"ס חח"ן מימין: שער סדר עמידתן (ש"ו) פ"א. וראה ס' מאמרי אדהאמצ"ת בראשית ע' ריו. וש"נ. כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה: ראה זח"ב קעה, ב. זח"ג קפו, א. ועוד. הגבול: בהכת"י אין ברור אם רשום: הגבול, או: הגדול. יותר: בכת"י ב' נוסף: כי בחי' רחמים שורה דייקא. [וכנראה חסר כאן]. (אותה הוא מגבילה . . . דווקא על בחי'): כ"ה בהכת"י.

שאינו ראוי להטיב לו נמצא שהוא כלול משתייהן ומהו* המנגד. אך אעפ"כ אנו רואים שיש גבול ומדה לבחי' רחמנות ג"כ, שיש בחי' גבורה שאין הרחמים גובר ג"כ רצון* וכדומה שאין ראוי אפי' לרחמנות, וזהו מחמת כי מדת רחמנות הוא ג"כ במדה כי הו"ק דו"א הם במדה כו' ומקור ושורש לבי"ע להיות בחי' בע"ג ממש.

אך צ"ל מה שאנו אומרים יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמך את כעסך הלא בחי' רחמים הוא ג"כ בגבול ומדה ואיך הוא מדת רחמנות, וכבוש את כעסך הלא אין מדת הרחמים שורה אלא על בחי' כעס כנ"ל כי הוא ממתיק הגבורות ונק' המתקת הגבורות אבל כשיש כעס גדול שראוי לדבר זה וכנ"ל אזי אין הרחמנות גובר כי הוא ג"כ בבחי' מדה וכו' ומה זה שאנו מתפללים יה"ר כו'. אך כי יש בחי' רחמים רבים שהוא בלי גבול והוא בחי' עצמיות, והוא בחי' יעקב המבריח מן הקצה כו' נחלה בלי מצרים שאין לו בחי' מיצר וגבול והוא נמשך מבחי' כתר כי יש פנימיות הכתר וחיצוניות הכתר, כי הוא ממוצע בין מאציל לנאצלים, נקודה התחתונה שבמאציל נעשה מקור וראש לנאצלים וחיצוניות הכתר הוא הרצון הגלוי שמזה נמשך בהשתל' בחי' ג' קוין הנ"ל. ואף שהוא שורש וראש להם כי הוא רצון שלמעלה מהטעם ודעת שאין לו בחי' טעם ודעת גלוי ע"ז הרצון רק שרצונו כך בלי טעם גלוי והוא בלי גבול אך אעפ"כ יש טעם הכמוס על בחי' הרצון שאינו מתגלה לזולתו והוא בחי' ח"ס ומחמת טעם הכמוס נמשך בבחי' קוין כי אנו רואים שפעם הרצון כך ופעם כך אך שהוא בלי טעם אך הוא משתנה מפני טעם הכמוס שפעמים הטעם הכמוס ממשך כך ופעם כו', ופנימיות הכתר הוא בחי' עצמיות כתר שבכתר שאינו בבחי' מקור להיות ממנו הג' קוין הנ"ל שהוא למעלה אפי' מן בחי' חכמה סתימאה הנ"ל שהוא רק רצון פשוט בלי שום השתנות והוא בחי' רחמים רבים הנ"ל בחי' ע"ס הגנוזות במאצילן כי ע"ס גנוזות בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא ובבחי' חסד חסדי ה' כי לא תמנו כי הם בלי הפסק ובגבורה תכלית שנאה וכדומה בחי' ע"ס הגנוזות בחי' עצמיות ולא מכל מדות אליו כלל, וזהו שאנו מתפללים יה"ר שיהי' רצון הפשוט פנימיות הרצון מלפניך דייקא, ויהי' בחי' רצון הפשוט בחי' ר"ר בלי גבול בחי' נחלה בלי מצרים ומשם יכול להיות התחדשות שיכבוש הרחמים את כעס הגדול כי הוא בלי גבול בחי' עצמותו ית'.

וזהו אנכי מי שאנכי, כי הוא יכול למחות החטא שזדוונת נעשו לו כזכיות, וזה הבחי' בחי' ר"ר נתגלה בר"ח אלול נפתחין יגמה"ר, ולכאורה אינו מובן כי

ומהו: בכת"י ב': וזהו. רצון: כ"ה בהכת"י, ואולי חסר כאן כמה תיבות. יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמך את כעסך: ברכות ז, א. כי הוא ממוצע בין מאציל לנאצלים: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) פ"א. חסדי ה' כי לא תמנו: איכה ג, כב. ולא מכל מדות אליו כלל: ע"פ תקו"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו. אנכי מי שאנכי: ראה רבי"ע תולדות כו, יט. ס' תניא מהדו"ק פמ"ט (ע' קו). ס' מאמרי אדה"ו עה"ת ח"א ע' רט, ובהמ"מ שם. שזדוונת נעשו לו כזכיות: יומא פו, ב.